

Byggnadsminnesförklaring av Ystegårn, Hillsta 6:1 och 6:2, Forsa socken, Hudiksvalls kommun.

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 3 kap 1§ lagen (1988:950) om kulturminnen att Ystegårn, Hillsta 6:1 och 6:2 i Forsa socken och Hudiksvalls kommun skall förklaras för byggnadsminne och meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens och markens underhåll. Även Länsmuseum kan rådfrågas.

Om särskilda skäl föreligger får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne. Enligt 3 kap 21§ gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Motivering

Ystegårn i Hillsta är en av ett fåtal fyrbyggda gårdar i länet som bevarats på ursprunglig plats. Den uppmärksammades redan vid seklets början som en särskilt välbevarad gård, och stod kvar med små moderniserande förändringar till 1961 då en genomgripande restaurering påbörjades med syfte att möjliggöra ett långsiktigt bevarande som museigård. Gården är synnerligen märklig som exempel på en typisk Forsagård från 1800-talets början, med mycket hög hantverksmässig kvalitet, och bör därför förklaras som byggnadsminne.

Redogörelse

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Ystegårn i Hillsta väcktes 19 november 1992 av Visby. Länsstyrelsen genomförde utredning av ärendet sammanställd i rapport 1993:3 från kulturmiljöenheten, innehållande förslag till byggnadsminnesförklaring med skyddsföreskrifter och skyddsområde. Förslaget remitterades 25 februari 1993 till dåvarande fastighetsägare, Riksantikvarieämbetet och kommunens byggnadsnämnd.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
801 70 GÄVLE	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-61 13 10

Riksantikvarieämbetet tillstyrkte en byggnadsminnesförklaring 1993-03-29. Byggnadsnämnden meddelade 1993-04-01 att nämnden ej hade några erinringar mot en byggnadsminnesförklaring. Fastighetsägaren avböjde att ta ställning med hänvisning till att man endast förvaltade fastigheten tillfälligt.

Olika försök gjordes sedan under ett antal år att finna en form för bevarande av byggnader och samlingar i en ägares hand, och med ett uttalat syfte att bevara egendomen odelad och tillgänglig för allmänheten. 1996-11-11 bildades aktiebolaget Hillsta gård med ändamål att förvalta den fasta egendomen och 1998-09-23 registrerades stiftelsen Ystegårn i Hillsta med syfte att äga och förvalta de kulturhistoriska samlingarna samt utöva tillsyn över aktiebolagets förvaltning. Förvärv av gården och samlingarna möjliggjordes genom generösa donationer av företag och privatpersoner. Upprustning av gården och samlingarna har igångsatts och genomförts med stora insatser av allmänna medel, med förutsättningen att en byggnadsminnesförklaring skulle komma till stånd.

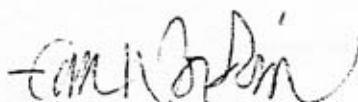
Fastighetsägaren Hillsta gård AB beslutade vid styrelsemöte 1999-04-19 att godkänna byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna. Styrelsen önskade att i beslutet skulle infogas en viljeförklaring om hänsynstagande till bolagets särskilda omständigheter, att skyddsföreskrifterna skulle komma att tillämpas så att den ekonomiskt långsiktiga överlevanden för bolaget inte skulle äventyras. Länsstyrelsen konstaterar att kulturminneslagens 3 kap 14§ syftar till att markera att sådan hänsyn skall tas. I beslutet hänvisas till denna paragraf.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Eric Ericsson, samt ledamöterna Lena Andréasson, Åke Bengtsson, Björn Brink, Marie-Louise Dangardt, Inga Hagström, Lars- Erik Häggblom, Anita Hämphälä, Håkan Larsson, Kjell Nilsson, Patrik Norinder, Sigvard Ring, Jörgen Sjöstedt och Per-Olof Svensson, samt tjänstgörande suppleanten Olle Nilsson-Sträng.

Lars Eric Ericsson

Erik Nordin

Kopia till

Ragnar Engeström, S:t Lars Gränd 2, 621 56 VISBY

Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun

Hudiksvalls kommun

Inskrivningsmyndigheten vid Hudiksvalls tingsrätt

Lantmäterimyndigheten i Hudiksvall

Hälsinglands museum

Länsmuseet

✓ Riksantikvarieämbetet

Bilaga 1, skyddsföreskrifter, skyddsområde

Skyddsområde

Skyddsområdet omfattar delar av fastigheterna Hillsta 6:1 och 6:2 enligt situationsplan.

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifterna omfattar manbyggnaden (1), sängstugebyggnaden (2), bryggstugan med ladugårdsdel (3), logbyggnaden (4), småfåhus (5), härbre (6), vagnslider (7), tröskloge (8), sädesbastu (9), vedbod (10), samtliga på fastigheten Hillsta 6:1, samt huvudbyggnad på fastigheten Hillsta 6:2, Hökars (11).

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör
2. Ändring av byggnadernas rumsindelning eller andra åtgärder i den bärande stommen får inte göras.
3. I byggnaderna får fast inredning såsom golv, tak, dörrar, lister, foder, eldstäder etc. inte borttagas, eller på annat sätt förändras. I samtliga rum i sängstugebyggnadens bottenvåning samt i manbyggnadens vardagsstuga och mellankammare får målade tapeter inte borttagas, övermålas, överklistras eller på annat sätt förändras. Ommålning av snickerier eller övriga målade ytor i dessa rum kräver Länsstyrelsens tillstånd.
4. Byggnaderna skall i samråd med Länsstyrelsen underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
5. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att miljöns karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader inte uppföras eller befintliga byggnader ändras (uthusbyggnad 12 och pumphus 13) utan Länsstyrelsens tillstånd.

Kommentar

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra förändringar skall ske. Därför är även mindre åtgärder som uppsättande av takrännor, armatur etc. tillståndspliktiga för att Länsstyrelsen skall få tillfälle att medverka till lämplig utformning och placering.

I övriga bostadsrum än de berörda i punkt 3 får omtapetsering och ommålning ske utan särskilt tillstånd, under förutsättning att underliggande äldre väggmaterial inte skadas. Samråd med Länsstyrelsen bör dock ske.

Bryggstugan kan eventuellt byggas om till bostad. En sådan ombyggnad måste dock utgå från byggnadens förutsättningar och kräver att snickerier, eldstäder

etc. bevaras i största möjliga utsträckning. Länsstyrelsen och/eller Länsmuseet skall medverka vid projekteringen

Mangårdsbyggnaden på Hökars skyddas endast till exteriören

Vård och underhåll av byggnaderna skall ske i samråd med Länsstyrelsen. Traditionella färgtyper, byggnadsmaterial etc. skall användas.

Förutom skyddsområdet omges byggnaderna av mark som utgör ett värdefullt komplement till den totala miljön. En skötselplan bör upprättas för dessa betes- och ängsmarker som hör till fastigheten.

Om särskilda skäl finns får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne i strid med gällande skyddsföreskrifter.

